

Hallituksen esitys Eduskunnalle kone- ja laiteinvestointien vähennysoikeutta koskeviksi muutoksiksi liikevaihtoverolainsäädäntöön

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan liikevaihtoverotuksessa tehtävien kone- ja laiteinvestointien vähennysoikeuden korottamista 80 prosentista 90 prosenttiin. Liikevaihtoverovelvollisen olisi vastaavasti lisättävä myynnin verotusarvoon nykyisen 80 prosentin sijasta 90 prosenttia käytettyjen koneiden ja laitteiden myyntihinnasta sekä vähennysoikeuden ulkopuolella olevaan käyttötarkoitukseen siirrettävien konei-

den ja laitteiden arvosta. Kone- ja laiteinvestointien vähennysoikeuteen ei prosenttilukujen korottamisen lisäksi ehdoteta tehtäväksi muita muutoksia.

Esitys liittyy valtion tulo- ja menoarvioesitykseen vuodelle 1989. Muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1989.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne

Investointien vähennysoikeus on Suomen liikevaihtoverojärjestelmässä rajattu koskemaan vain tuotannollisia investointeja ja eräitä energiainvestointeja. Tuotannollisten investointien vähennysoikeudesta säädetään eräitä tuotannollisia investointeja koskevista poikkeuksista liikevaihtoverolakiin annetussa laissa (848/80). Energiainvestointien vähennysoikeudesta säädetään energiainvestointien liikevaihtoverovähennyksistä annetussa laissa (547/86), joka on voimassa vuoden 1995 loppuun.

Tuotannollisia investointeja koskevan lain mukaan liikevaihtoverovelvollinen saa vähentää 75 prosenttia uuden teollisuusrakennuksen ostohinnasta. Vähennys vastaa keskimäärin rakennuksen ostohintaan sisältyvän liikevaihtoveron täyttämää. Tavaroiden valmistustoimintaa harjoittava liikevaihtoverovelvollinen saa lisäksi vähentää 80 prosenttia välittömästi valmistustoiminnassa tai siihen liittyvässä tutkimus- ja kehittämistoiminnassa pääasiallisesti

käytettäväksi hankkimiansa tai itse maahan tuomiensa koneiden, laitteiden, työkalujen ja niiden osien sekä niiden hankinnan yhteydessä suoritettavien verollisten asennustöiden ostohinnoista. Tuotannollisten kone- ja laiteinvestointien vähennysoikeutta koskeva säännös lisättiin liikevaihtoverolainsäädäntöön vuonna 1978 (418/78). Vähennyksen suuruus on vaihdellut eri aikoina. Vuoden 1978 huhtikuun alusta vuoden 1979 loppuun vähennys oli 50 prosenttia ja vuoden 1980 alusta vuoden 1982 lokakuun loppuun 33,3 prosenttia. Nykyiselle tasolle se nostettiin vuoden 1982 marraskuun alussa.

Energiainvestointien liikevaihtoverovähennyksistä annetussa laissa vähennysoikeus on rajoitettu koskemaan vain tiettyjä, laissa erikseen mainittuja uusinvestointeja. Vähennysoikeus on samansuuruinen kuin tuotannollisten investointien vähennysoikeus eli rakennusinvestointien osalta 75 prosenttia sekä kone- ja laiteinvestointien osalta 80 prosenttia.

Liikevaihtoverotuksessa käyttöomaisuuden myynnistä ei yleensä ole suoritettava liikevaihtoveroa. Tuotannollisia investointeja koskevan lain 4 §:n 3 momentissa on kuitenkin säädetty, että jos verovelvollinen myy sellaisen koneen tai laitteen, jonka osalta hän on tehnyt investointivähennyksen, hänen on luettava myyntinsä verotusarvoon 80 prosenttia koneen tai laitteen myyntihinnasta. Säännös koskee myös vähennysoikeuden piirissä olevia energiainvestointeja. Määrän säätäminen 80 prosentiksi johtuu siitä, että käytetty koneen tai laitteen tuotannolliseen käyttöön hankkivalla verovelvollisella on oikeus tehdä uusi 80 prosentin vähennys. Koneita tai laitteita edelleen myytessä olisi ilman erityissäännöstä mahdollisuus verokeinotteluun.

Tuotannollisia investointeja koskevan lain 4 §:n 3 momentti koskee myös sitä tilannetta, että koneen tai laitteen käyttötarkoitus muuttuu. Jos verovelvollinen, joka on tehnyt koneen tai laitteen osalta vähennyksen, ottaa tällaisen koneen tai laitteen käytettäväksi muussa kuin välittömästi tavarantoiminnassa tai siihen liittyvässä tutkimus- ja kehittämistoiminnassa tai lopettaa sanotun toiminnan harjoittamisen, hänen on luettava myyntinsä verotusarvoon 80 prosenttia koneen tai laitteen arvosta. Vastaavanlainen säännös on energiainvestointien liikevaihtoverovähennyksistä annetun lain 4 §:n 2 momentissa. Tätä säännöstä sovelletaan kuitenkin vain sellaisiin koneisiin ja laitteisiin, joiden käyttötarkoitus muuttuu ennen kuin koneen tai laitteen käyttöönotosta on kulunut kolme vuotta.

Tuotannollisia investointeja koskevan lain 4 §:n 3 momentin mukaan verolliseen myyntiin on lisättävä 80 prosenttia koneen tai laitteen myyntihinnasta tai sen arvosta. Merkitystä ei siten ole sillä, minkä suuruinen vähennys koneesta tai laitteesta on tosiasialla tehty.

2. Ehdotetut muutokset

Teollisuuden ja energiantuotannon kone- ja laiteinvestoinnit ovat vuonna 1988 arviolta 14,5 miljardia markkaa. Koska koneiden ja laitteiden ostohinnat ovat vain osittain vähennyskelpoisia, vähennysoikeuden ulkopuolelle jää arviolta noin 3 miljardin markan investoin-

nit vuodessa. Koneisiin ja laitteisiin sisältyy siten liikevaihtoveroa noin 470 miljoonaa markkaa, mikä aiheuttaa veron kertaantumista niillä valmistettavien tavaroiden hinnoissa.

Liikevaihtoveron kertaantumisen vähentämiseksi ehdotetaan, että kone- ja laiteinvestointien vähennysoikeus korotettaisiin 80 prosentista 90 prosenttiin. Käytettyjen koneiden ja laitteiden myyntihinnoista sekä vähennysoikeuden ulkopuolella olevaan käyttötarkoitukseen siirrettävien koneiden ja laitteiden arvosta olisi vastaavasti luettava 90 prosenttia myynnin verotusarvoon. Energiainvestointien liikevaihtoverovähennyksistä annetun lain 2 §:n 3 momentin sanamuotoa ehdotetaan samalla selvennettäväksi.

3. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Kone- ja laiteinvestointien perusteella tehtyjen vähennysten vaikutus liikevaihtoveron tuottoon on vuonna 1988 arviolta 2 miljardia markkaa. Kone- ja laiteinvestointien vähennysoikeuden lisääminen vähentää liikevaihtoveron tuottoa arviolta noin 300 miljoonaa markkaa vuodessa.

Koneiden ja laitteiden luovutushintojen veronalaisen osuuden korottaminen lisää liikevaihtoveron tuottoa vähäisessä määrin.

4. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1989.

5. Säättämisjärjestys

Luovutushintojen veronalaisen osuuden korottaminen merkitsee verotuksen kiristymistä, minkä vuoksi lakiehdotukset olisi käsiteltävä valtiopäiväjärjestyksen 68 §:n mukaisessa yhtä vuotta pidemmältä ajalta kannettavaa veroa koskevassa säättämisjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

eräitä tuotannollisia investointeja koskevista poikkeuksista liikevaihtoverolakiin annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan eräitä tuotannollisia investointeja koskevista poikkeuksista liikevaihtoverolakiin 19 päivänä joulukuuta 1980 annetun lain (848/80) 4 §:n 1 ja 3 momentti,

sellaisina kuin ne ovat 13 päivänä joulukuuta 1985 annetussa laissa (946/85), näin kuuluviksi:

4 §

Tavaroiden valmistustoimintaa harjoittava verovelvollinen saa vähentää 90 prosenttia välittömästi tässä toiminnassa tai siihen liittyvässä tutkimus- ja kehittämistoiminnassa pääasiallisesti käytettäväksi hankkimiensa tai itse maahan tuomiensa koneiden, laitteiden ja työkalujen sekä niiden osien samoin kuin niiden hankinnan yhteydessä suoritettavien verollisten asennustöiden ostohinnoista, tai jos verovelvollinen on itse valmistanut mainitut tavarat, 90 prosenttia liikevaihtoverolain 17 §:n 1 momentin mukaisesti myynnin verotusarvoon luettavasta määrästä.

Jos verovelvollinen myy tavarana, jonka osalta hän on tehnyt 1 momentin tai liikevaihtoverolakiin väliaikaisesti lisätyn 18 b §:n mukaisen vähennyksen, luetaan myynnin verotusarvoon 90 prosenttia tavarana myyntihinnasta. Jos verovelvollinen ottaa sanotun tavarana käytettäväksi muussa kuin 1 momentissa tarkoitettussa valmistus- tai siihen liittyvässä tutkimus-

ja kehittämistoiminnassa taikka lopettaa sanotun toiminnan harjoittamisen, luetaan 90 prosenttia tavarana ostohinnasta tai liikevaihtoverolain 17 §:n 1 momentin mukaisesti verovelvollisen myynnin verotusarvoon luetusta määrästä taikka, jos tavarana käypä myyntihinta on näitä pienempi, 90 prosenttia käyvästä myyntihinnasta myynnin verotusarvoon.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1989.

Lain 4 §:n 1 momenttia sovelletaan niihin lainkohdassa mainittuihin tavaroihin, jotka on toimitettu tai luovutettu tullivalvonnasta vähennyksen tekemiseen oikeutetulle verovelvolliselle tai jotka tämä on ottanut käytettäväksi muuhun kuin myyntitarkoitukseen lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen.

Lain 4 §:n 3 momenttia sovelletaan, milloin myyty tavara on toimitettu tai se on otettu käytettäväksi muussa kuin 4 §:n 1 momentissa tarkoitettussa toiminnassa tai toiminta on lopetettu lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen.

2.

Laki

energiainvestointien liikevaihtoverovähennyksistä annetun lain 2 ja 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan energiainvestointien liikevaihtoverovähennyksistä 11 päivänä heinäkuuta 1986 annetun lain (547/86) 2 §:n 3 momentti ja 4 §:n 2 momentti seuraavasti:

2 §

Ottaessaan rakennusinvestoinnin käyttöön verovelvollinen saa vähentää 90 prosenttia investointiin liittyvien, välittömästi 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa rakennuksissa ja pysyvissä rakennelmissa harjoitetussa tavarana valmistustoiminnassa käytettävien koneiden ja

laitteiden samoin kuin niiden hankinnan yhteydessä suoritettavien verollisten asennustöiden ostohinnoista (*kone- ja laiteinvestointi*).

4 §

Verovelvollisen, joka ottaa koneen tai laitteen, jonka osalta on voitu tehdä tässä laissa

tarkoitettu vähennys, ennen 1 momentissa säädetyn ajan päättymistä muuhun kuin 2 §:ssä tai eräitä tuotannollisia investointeja koskevista poikkeuksista liikevaihtoverolakiin annetussa laissa tarkoitettuun vähennykseen oikeuttavaan käyttöön, on luettava 90 prosenttia kone- ja laiteinvestoinnin ostohinnasta myynnin verotusarvoon. Jos verovelvollinen myy edellä mainitun koneen tai laitteen tai lopettaa vähennykseen oikeuttavan valmistustoiminnan harjoittamisen, on lisäksi voimassa, mitä eräitä tuotannollisia investointeja koskevista poikkeuksista liikevaihtoverolakiin annetun lain 4 §:n 3 momentissa on säädetty.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1989.

Lain 2 §:n 2 momenttia sovelletaan niihin lainkohdassa mainittuihin tavaroihin, jotka on toimitettu tai luovutettu tullivalvonnasta vä-

hennyksen tekemiseen oikeutetulle verovelvolliselle tai jotka tämä on ottanut käytettäväksi muuhun kuin myyntitarkoitukseen lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen, sekä niihin työsuorituksiin, jotka on aloitettu lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen. Jos koneen tai laitteen toimittaminen tai työsuorituksen tekeminen on joulukuun 31 päivän 1995 päättyessä kesken, sovelletaan tätä lakia vain niihin tavaroihin, jotka on toimitettu asennuspaikalle ennen viimeksi mainitun päivän päättymistä, sekä työsuorituksen siihen osaan, joka on tapahtunut ennen mainitun päivän päättymistä.

Lain 4 §:n 2 momenttia sovelletaan, milloin myyty tavara on toimitettu tai se on otettu käytettäväksi muussa kuin 2 §:n 3 momentissa tarkoitettussa toiminnassa tai valmistustoiminta on lopetettu lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen, kuitenkin viimeistään vuoden 1995 aikana.

Helsingissä 13 päivänä syyskuuta 1988

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Valtiovarainministeri *Erkki Liikanen*

1.

Laki**eräitä tuotannollisia investointeja koskevista poikkeuksista liikevaihtoverolakiin annetun lain 4 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan eräitä tuotannollisia investointeja koskevista poikkeuksista liikevaihtoverolakiin 19 päivänä joulukuuta 1980 annetun lain (848/80) 4 §:n 1 ja 3 momentti,

sellaisina kuin ne ovat 13 päivänä joulukuuta 1985 annetussa laissa (946/85), näin kuuluviksi:

Voimassa oleva laki

4 §

Tavaroiden valmistustoimintaa harjoittava verovelvollinen saa vähentää 80 sadasosaa välittömästi tässä toiminna tai siihen liittyvässä tutkimus- ja kehittämistoiminna pääasiallisesti käytettäväksi hankkimiensa tai itse maahantuomiensa koneiden, laitteiden ja työkalujen sekä niiden osien samoin kuin niiden hankinnan yhteydessä suoritettavien verollisten asennustöiden ostohinnoista, tai jos verovelvollinen on itse valmistanut mainitut tavarat, 80 sadasosaa liikevaihtoverolain 17 §:n 1 momentin mukaisesti myynnin verotusarvoon luettavasta määrästä.

Jos verovelvollinen myy tavarán, jonka osalta hän on tehnyt 1 momentin tai liikevaihtoverolakiin väliaikaisesti lisätyn 18 b §:n mukaisen vähennyksen, luetaan myynnin verotusarvoon 80 sadasosaa tavarán myyntihinnasta. Jos verovelvollinen ottaa sanotun tavarán käytettäväksi muussa kuin 1 momentissa tarkoitettussa valmistus- tai siihen liittyvässä tutkimus- ja kehittämistoiminna taikka lopettaa sanotun toiminnan harjoittamisen, luetaan 80 sadasosaa tavarán ostohinnasta tai liikevaihtoverolain 17 §:n 1 momentin mukaisesti verovelvollisen myynnin verotusarvoon luetusta määrästä tahi, jos tavarán käypä myyntihinta on näitä pienempi, 80 sadasosaa käyvästä myyntihinnasta myynnin verotusarvoon.

Ehdotus

4 §

Tavaroiden valmistustoimintaa harjoittava verovelvollinen saa vähentää 90 prosenttia välittömästi tässä toiminna tai siihen liittyvässä tutkimus- ja kehittämistoiminna pääasiallisesti käytettäväksi hankkimiensa tai itse maahantuomiensa koneiden, laitteiden ja työkalujen sekä niiden osien samoin kuin niiden hankinnan yhteydessä suoritettavien verollisten asennustöiden ostohinnoista, tai jos verovelvollinen on itse valmistanut mainitut tavarat, 90 prosenttia liikevaihtoverolain 17 §:n 1 momentin mukaisesti myynnin verotusarvoon luettavasta määrästä.

Jos verovelvollinen myy tavarán, jonka osalta hän on tehnyt 1 momentin tai liikevaihtoverolakiin väliaikaisesti lisätyn 18 b §:n mukaisen vähennyksen, luetaan myynnin verotusarvoon 90 prosenttia tavarán myyntihinnasta. Jos verovelvollinen ottaa sanotun tavarán käytettäväksi muussa kuin 1 momentissa tarkoitettussa valmistus- tai siihen liittyvässä tutkimus- ja kehittämistoiminna taikka lopettaa sanotun toiminnan harjoittamisen, luetaan 90 prosenttia tavarán ostohinnasta tai liikevaihtoverolain 17 §:n 1 momentin mukaisesti verovelvollisen myynnin verotusarvoon luetusta määrästä taikka, jos tavarán käypä myyntihinta on näitä pienempi, 90 prosenttia käyvästä myyntihinnasta myynnin verotusarvoon.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1989.

Lain 4 §:n 1 momenttia sovelletaan niihin lainkohdassa mainittuihin tavaroihin, jotka on toimitettu tai luovutettu tullivalvonnasta vä-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

hennyksen tekemiseen oikeutetulle verovelvolliselle tai jotka tämä on ottanut käytettäväksi muuhun kuin myyntitarkoitukseen lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen.

Lain 4 §:n 3 momenttia sovelletaan, milloin myyty tavara on toimitettu tai se on otettu käytettäväksi muussa kuin 4 §:n 1 momentissa tarkoitettussa toiminnassa tai toiminta on lopetettu lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen.

2.

Laki

energiainvestointien liikevaihtoverovähennyksistä annetun lain 2 ja 4 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan energiaiinvestointien liikevaihtoverovähennyksistä 11 päivänä heinäkuuta 1986 annetun lain (547/86) 2 §:n 3 momentti ja 4 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

Verovelvollinen saa *niin ikään* vähentää 80 prosenttia niiden välittömästi 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa rakennuksissa ja pysyvissä rakennelmissa harjoitetussa tavaran valmistustoiminnassa käytettävien koneiden ja laitteiden samoin kuin niiden hankinnan yhteydessä suoritettavien verollisten asennustöiden ostohinnoista, *jotka liittyvät rakennusinvestointiin sitä käyttöön otettaessa (kone- ja laiteinvestointi).*

Ottaessaan rakennusinvestoinnin käyttöön verovelvollinen saa vähentää 90 prosenttia investointiin liittyvien, välittömästi 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa rakennuksissa ja pysyvissä rakennelmissa harjoitetussa tavaran valmistustoiminnassa käytettävien koneiden ja laitteiden samoin kuin niiden hankinnan yhteydessä suoritettavien verollisten asennustöiden ostohinnoista (kone- ja laiteinvestointi).

4 §

Verovelvollisen, joka ottaa koneen tai laitteen, jonka osalta on voitu tehdä tässä laissa tarkoitettu vähennys, ennen 1 momentissa säädetyn ajan päättymistä muuhun kuin 2 §:ssä tai eräitä tuotannollisia investointeja koskevista poikkeuksista liikevaihtoverolakiin annettussa laissa tarkoitettuun vähennykseen oikeuttavaan käyttöön, on luettava 80 prosenttia kone- ja laiteinvestoinnin ostohinnasta myynnin verotusarvoon. Jos verovelvollinen myy edellä mainitun koneen tai laitteen tai lopettaa vähennykseen oikeuttavan valmistustoiminnan harjoittamisen, on lisäksi voimassa, mitä eräitä

Verovelvollisen, joka ottaa koneen tai laitteen, jonka osalta on voitu tehdä tässä laissa tarkoitettu vähennys, ennen 1 momentissa säädetyn ajan päättymistä muuhun kuin 2 §:ssä tai eräitä tuotannollisia investointeja koskevista poikkeuksista liikevaihtoverolakiin annettussa laissa tarkoitettuun vähennykseen oikeuttavaan käyttöön, on luettava 90 prosenttia kone- ja laiteinvestoinnin ostohinnasta myynnin verotusarvoon. Jos verovelvollinen myy edellä mainitun koneen tai laitteen tai lopettaa vähennykseen oikeuttavan valmistustoiminnan harjoittamisen, on lisäksi voimassa, mitä eräitä

Voimassa oleva laki

tuotannollisia investointeja koskevista poikkeuksista liikevaihtoverolakiin annetun lain 4 §:n 3 momentissa on säädetty.

Ehdotus

tuotannollisia investointeja koskevista poikkeuksista liikevaihtoverolakiin annetun lain 4 §:n 3 momentissa on säädetty.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 1989.

Lain 2 §:n 2 momenttia sovelletaan niihin lainkohdassa mainittuihin tavaroihin, jotka on toimitettu tai luovutettu tullivalvonnasta vähennyksen tekemiseen oikeutetulle verovelvolliselle tai jotka tämä on ottanut käytettäväksi muuhun kuin myyntitarkoitukseen lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen, sekä niihin työsuorituksiin, jotka on aloitettu lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen. Jos koneen tai laitteen toimittaminen tai työsuorituksen tekeminen on joulukuun 31 päivän 1995 päättyessä kesken, sovelletaan tätä lakia vain niihin tavaroihin, jotka on toimitettu asennuspaikalle ennen viimeksi mainitun päivän päättymistä, sekä työsuorituksen siihen osaan, joka on tapahtunut ennen mainitun päivän päättymistä.

Lain 4 §:n 2 momenttia sovelletaan, milloin myyty tavara on toimitettu tai se on otettu käytettäväksi muussa kuin 2 §:n 3 momentissa tarkoitettussa toiminnassa tai valmistustoiminta on lopetettu lain voimaantulopäivänä tai sen jälkeen, kuitenkin viimeistään vuoden 1995 aikana.
